

LIETUVOS RESPUBLIKOS RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

Į 2025-02-26 Nr. S-863

Kopija

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL DEVYNIOLIKTOSIOS LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS NUOSTATŲ ĮGYVENDINIMO PLANO PATVIRTINIMO“ PROJEKTO

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – RRT) pagal kompetenciją įvertino Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos 2025 m. vasario 26 d. raštu Nr. S-863 pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“ projektą ir šiuo nutarimo projektu siūlomam patvirtinti Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planui (toliau – Planas) teikia šias pastabas bei pasiūlymus:

1. Siekiant užtikrinti nuoseklią plačiajuosčio ryšio plėtrą, siūlome:

(1) Plano 1.2 prioritetą „Technologinė pažanga ir aukštesnės pridėtinės vertės kūrimas“ papildyti nauju veiksmu:

	Sukurti nuoseklią plačiajuosčio ryšio plėtros programą, užtikrinančią, kad visi galutiniai naudotojai fiksuotoje vietoje yra gigabitinio tinklo aprėptyje iki tinklo galinio taško	2026 m. I ketv.	SM	EIM
--	---	----------------------------	-----------	------------

(2) Plano 1.8 prioritetą „Administracinės ir biurokratinės naštos mažinimas“ papildyti naujais veiksmais bei patikslinti 1.8.6, 1.8.7 ir 1.8.17 papunkčius:

	Siekiant paspartinti plačiajuosčio ryšio plėtrą, pripažinti gigabitinio plačiajuosčio ryšio plėtros projektus valstybei svarbiais projektais	2025 m. IV ketv.	SM	EIM
--	---	-----------------------------	-----------	------------

Biudžetinė įstaiga, Mortos g. 14, LT-03219 Vilnius

Tel. +370 800 20 030, el. p. rrt@rrt.lt, internetinė svetainė: www.rrt.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 121442211

PVM mokėtojo kodas LT214422113

1.8.6.	Priimti Investicijų įstatymo, Žemės įstatymo, Statybos įstatymo, Teritorijų planavimo įstatymo ir jų poįstatyminių teisės aktų pakeitimus ir įtvirtinti specialias sąlygas ekonomiką transformuojantiems stambaus projekto statusą turintiems projektams, gigabitinio plačiajuosčio ryšio plėtros projektams, pripažintiems valstybei svarbiais projektais , priartinant jas prie šiuo metu geresnių gynybos pramonės projektams taikomų sąlygų, kad su žemės naudojimo paskirties keitimu, kitais sklypo paruošimo statyboms ir statybų vykdymo procesais susiję sprendimai taptų paprastesni ir operatyvesni, taip pat peržiūrėti nuostatas dėl įsikūrimo ir nustatytų procedūrų pradėti verslo projektus ir atsisakyti perteklinių reikalavimų	2025 m. IV ketv.	EIM	AM, SM
1.8.7.	Supaprastinti valstybinės žemės, valstybės valdomų įmonių valdomos žemės perdavimą (be viešo konkurso ar aukciono) stambiais investicijų projektams, gigabitinio plačiajuosčio ryšio plėtros projektams, pripažintiems valstybei svarbiais projektais , taip pat numatyti lengvatines tokios žemės perdavimo stambiais investuotojams sąlygas, laikantis valstybės pagalbos taisyklių	2026 m. III ketv.	EIM	AM, EM, FM, SM
	Priimti Geležinkelių transporto kodekso ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo ir jų poįstatyminių teisės aktų pakeitimus, siekiant pašalinti nepagrįstus, perteklinius techninius ir administracinius apribojimus ekonomiką transformuojantiems stambaus projekto statusą turintiems projektams, valstybei svarbiems projektams, kad su vykdymo procesais susiję sprendimai taptų paprastesni ir operatyvesni, taip pat peržiūrėti nuostatas dėl įsikūrimo ir nustatytų procedūrų pradėti verslo projektus ir atsisakyti perteklinių reikalavimų	2025 m. IV ketv.	EIM	AM, SM
1.8.17.	Nustatyti spartesnes ir palankesnes prisijungimo prie elektros tinklų sąlygas vartotojams, kurie įgyvendina stambius projektus, taip pat gigabitinio plačiajuosčio ryšio plėtros projektus, pripažintus valstybei svarbiais projektais	2025 m. IV ketv.	EM	

Šviesolaidinio tinklo plėtra Lietuvoje pastaraisiais metais labai sulėtėjo – 2021 m. 78 proc. Lietuvos namų ūkių turėjo galimybę prisijungti prie šviesolaidinio ryšio tinklų, 2022-2024 m. šis skaičius neaugo. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. kovo 13 d. pasitarimo sprendimu patvirtintame Lietuvos Respublikos nacionaliniame skaitmeninio dešimtmečio plane 2024 metams nustatytas tikslas – 84 proc., tad jau šiuo metu vertės yra nepakankamos. Be tikslinių valstybės veiksmų nėra galimybių pasiekti Lietuvos Respublikos nacionaliniame skaitmeninio dešimtmečio plane 2030 metams nustatyto tikslo – itin spartaus plačiajuosčio ryšio aprėptis turi siekti 98 proc. gyvenamųjų patalpų.

Rinkos dalyviai pažymi, kad plačiajuosčio ryšio plėtrą stabdo esamos techninės, administracinės kliūtys, ilgi derinimo terminai. Atsižvelgiant į tai, kad plačiajuosčio ryšio plėtra yra itin svarbi siekiant nacionalinio saugumo bei tarptautinio technologinio konkurencingumo, siūlome plačiajuosčio ryšio plėtros projektus pripažinti valstybei svarbiais projektais ir tokiu būdu užtikrinti savalaikį jų įgyvendinimą.

2. Siūlome Plano 1.2 prioriteto „Technologinė pažanga ir aukštesnės pridėtinės vertės kūrimas“ 1.2.13 papunktyje RRT įtraukti prie veiksmo įgyvendinime dalyvaujančių institucijų ir 1.2.13 papunktį išdėstyti taip:

1.2.13.	Parengti nacionalinės Skaitmeninės plėtros darbotvarkės projektą – nacionaliniu mastu suplanuoti visų sektorių ilgalaikius skaitmeninės plėtros tikslus ir užtikrinti horizontalų jų įgyvendinimo koordinavimą	2026 m. I ketv.	EIM	Ministerijos, RRT
---------	--	--------------------	-----	-----------------------------

RRT yra atsakinga už įvairių skaitmeninių iniciatyvų įgyvendinimą, todėl svarbu, kad RRT būtų įtraukta į Skaitmeninės plėtros darbotvarkės projekto rengimą, ilgalaikių skaitmeninės plėtros tikslų planavimą.

3. Siūlome Plano 1.7 prioriteta „Efektyvi regioninė politika, regionų plėtra ir vietos savivaldos stiprinimas“ papildyti nauju veiksmu:

	Keičiantis pašto paslaugų struktūrai ir mažėjant jų svarbai visuomenėje, įvertinti universaliosios pašto paslaugos atsisakymo perspektyvas ir skatinti alternatyvius laisvos rinkos principu grįstų paslaugų teikimo modelius	2028 m. III ketv.	SM	
--	--	------------------------------	-----------	--

Universaliosios pašto paslaugos (toliau – UPP) reikšmė pastaraisiais dešimtmečiais nuosekliai mažėja dėl esminių rinkos, technologijų ir visuomenės pokyčių. Tradicinių pašto paslaugų paklausa sparčiai traukiasi (2022 m. UPP sudarė 9,5 proc. visos pašto rinkos, o 2024 m. – jau tik 6,3 proc., žr. lentelę), nes vis daugiau vartotojų renkasi skaitmenines alternatyvas, o rinkoje jau egzistuoja įvairūs privatiems paslaugų teikėjams prieinami logistikos ir pašto siuntų pristatymo modeliai. Atsižvelgiant į šias tendencijas, būtina įvertinti tokių paslaugų teikimo atsisakymo perspektyvas ir sudaryti sąlygas rinkai pačiai reguliuoti paslaugų teikimą, pereinant prie laisvos konkurencijos sąlygomis veikiančių modelių.

Lentelė. Pašto siuntų ir UPP skaičius, mln. vnt., UPP rinkos dalis visoje pašto rinkoje, proc., 2022–2024 m.; pašto siuntų pokytis 2022–2024 m. laikotarpiu, proc.

	2022 m.	2023 m.	2024 m.	Pokytis per 3-ejus metus
Bendras siuntų skaičius	85,31	86,04	88,51	3,7
UPP skaičius	8,13	8,03	5,59	-31,2
UPP dalis, proc.	9,5	9,3	6,3	
- bendras siuntinių skaičius	45,46	52,97	59,64	31,2
UPP skaičius	0,15	0,12	0,11	-24,1
UPP dalis, proc.	0,3	0,2	0,2	
- bendras laiškų skaičius	39,85	33,07	28,87	-27,6

UPP skaičius	7,98	7,91	5,48	-31,3
UPP dalis, proc.	20,0	23,9	19,0	

Viena pagrindinių priežasčių, kodėl UPP tampa vis mažiau aktuali, yra drastiškai mažėjantis popierinių laiškų srautas ir tradicinio pašto naudojimas. Elektroninė komunikacija jau seniai tapo pagrindiniu verslo ir privačių vartotojų bendravimo būdu, o daugelis valstybinių institucijų taip pat perėjo prie e. paslaugų. Tai reiškia, kad vis mažiau žmonių naudojami tradiciniu paštu, o jo išlaikymas tampa vis didesne našta tiek pačiam UPP teikėjui, tiek valstybės biudžetui, t. y. kasmet formuojasi UPP teikimo nuostoliai, kurie yra kompensuojami iš valstybės biudžeto lėšų. 2021–2023 m. laikotarpiu AB Lietuvos paštas yra pateikęs prašymų kompensuoti UPP teikimo nuostolius **už 16,3 mln. Eur**, o už 2021–2022 m. jam jau kompensuota **7,1 mln. Eur** (žr. lentelę).

Lentelė. AB Lietuvos pašto prašyti kompensuoti nuostoliai už UPP teikimą, RRT priimti sprendimai dėl atitinkamų nuostolių kompensavimo, Eur, 2021–2023 m.

Metai	UPP nuostoliai pagal LP prašymą	RRT sprendimas dėl UPP nuostolių
2023	5 019 335	procese
2022	6 141 492	2 016 100
2021	5 119 918	5 119 918

Be to, reikia atsižvelgti į ekonominius aspektus. UPP veikla daugelį metų yra nuostolinga, o jos subsidijavimas valstybės lėšomis tampa vis mažiau tikslingas. Didelė dalis finansavimo tenka ne faktiniam paslaugų gerinimui ar plėtrai, bet veiklos nuostoliams padengti, kas ilgainiui tampa vis didesne našta mokesčių mokėtojams. Tuo tarpu privatūs pašto paslaugų teikėjai jau dabar sėkmingai veikia rinkoje, efektyviai organizuoja pašto siuntų logistiką ir gali pasiūlyti konkurencingas alternatyvas, kurios kai kuriais atvejais yra greitesnės ir kokybiškesnės nei UPP teikėjo siūlomos.

Kitas svarbus aspektas – technologijų pažanga, kuri leidžia mažinti priklausomybę nuo tradicinio pašto paslaugų. Daugelis regionų, kuriuose anksčiau UPP buvo laikoma būtina, dabar turi prieigą prie interneto ir gali naudotis įvairiomis e. paslaugomis. Skaitmeninės priemonės leidžia gauti reikalingą informaciją, sudaryti sutartis, gauti paslaugas ir bendrauti su institucijomis be būtinybės siųsti fizinius laiškus. Tai dar labiau mažina UPP poreikį ir skatina ieškoti alternatyvių sprendimų, pagrįstų rinkos mechanizmais.

Pažymėtina, kad UPP reguliavimo panaikinimas skatintų konkurenciją ir inovacijas. Rinkoje jau veikia įvairūs logistikos ir siuntų pristatymo modeliai, kuriuos plėtojant būtų galima užtikrinti geresnį paslaugų prieinamumą net ir atokiausiose vietovėse. Laisva rinka sudarytų sąlygas naujiems žaidėjams įeiti į rinką, pasiūlyti modernesnius sprendimus ir gerinti paslaugų kokybę. UPP reguliavimo atsisakymas leistų paslaugų teikėjams prisitaikyti prie realių vartotojų poreikių, užuot dirbtinai palaikant nuostolingą paslaugų modelį.

Atsižvelgiant į šiuos argumentus, siūloma įvertinti UPP reguliavimo atsisakymo galimybes (kaip pvz., tai buvo padaryta Danijoje) ir skatinti laisvos rinkos mechanizmais pagrįstus sprendimus, kurie užtikrintų efektyvesnį, ekonomiškai pagrįstą ir šiuolaikinės visuomenės poreikius atitinkantį paslaugų teikimą.

4. Siūlome Plano 1.7 prioritetą „Efektyvi regioninė politika, regionų plėtra ir vietos savivaldos stiprinimas“ papildyti nauju veiksmu:

	Siekiant regionuose mažinti skaitmeninę atskirtį, parengti ir taikyti paramos mechanizmus gyventojams	2026 m. IV ketv.	SM	Savivaldybės, RRT
--	--	-------------------------	-----------	--------------------------

	ir ūkio subjektams, kurie neturi techninių galimybių naudotis 100 Mbps duomenų perdavimo spartą užtikrinančiu plačiajuosčiu ryšiu, bet nori gauti tokias plačiajuosčio ryšio paslaugas; t. y. suteikti plačiajuosčio tinklo įvedimo ir pajungimo vienkartinę finansinę paramą ir/arba taikyti plačiajuosčio ryšio paslaugų naudojimo kompensavimą			
--	---	--	--	--

RRT atlikto tyrimo duomenis, daugiau nei 250 tūkst. šalies namų ūkių, daugiausia kaimiškose vietovėse ir regionuose, neturi galimybės naudotis 100 Mbps duomenų perdavimo spartos interneto prieiga. 100 Mbps perdavimo spartos pakanka užtikrinti kokybišką naudojamasi paslaugomis per internetinę prieigą visam namų ūkiui ar nedideliui biurui, ši duomenų perdavimo sparta yra optimali atsižvelgiant į galutinių paslaugų gavėjų naudojimosi šia elektroninių ryšių paslauga apimtį ir įpročius. Fiksuotos interneto prieigos paslaugų teikėjų pasiūlymai, teikiant paslaugą šviesolaidine technologija, dažniausiai prasideda būtent nuo 100 Mb/s duomenų perdavimo spartos ribos.

5. Siūlome Plano 2.1 prioritetą „Efektyvios ir subalansuotos pensijų, socialinio draudimo ir paramos sistemos įgyvendinimas“ papildyti nauju veiksmu:

	Siekiant šalinti skaitmeninę atskirtį, įdiegti paramos mechanizmus (plačiajuosčio tinklo įvedimo ir pajungimo vienkartinę finansinę paramą, bei plačiajuosčio ryšio paslaugų naudojimo kompensavimą) socialiai remtiniams asmenims	2026 m. IV ketv.	SADM	Savivaldybės
--	---	-----------------------------	-------------	---------------------

Atsižvelgiant į Europos Sąjungos valstybių narių taikomus paramos mechanizmus, siekiant šalinti skaitmeninę atskirtį, siūlome įdiegti paramos mechanizmus socialiai remtiniams asmenims visoje Lietuvoje. Gerosios praktikos pavyzdys – Lazdijų rajono savivaldybė tokias priemones yra įdiegusi socialiai remtiniams asmenims, gyvenantiems „baltojoje zonoje“.

6. Siūlome patikslinti Plano 4.3 prioriteto „Visuomenės pasirengimo visuotinei gynybai ir atsparumo grėsmėms stiprinimas“ 4.3.23 papunktį ir jį išdėstyti taip:

4.3.23.	~~Siekiant didinti supratimą apie duomenų saugumo bei~~ Siekiant didinti kvantinių technologijų keliamas grėsmes keliams grėsmėms duomenų saugumui bei ~~privatumui ir užtikrinti valstybės ir privataus sektoriaus~~ teikiamų kritinių skaitmeninių paslaugų atsparumą, parengti valstybės perėjimo prie postkvantinės kriptografijos ir saugaus kvantinio ryšio diegimo planą	2026 m. III ketv.	KAM	
---------	--	----------------------	-----	--

Šiai dienai daugelis Europos Sąjungos valstybių narių, įskaitant Lenkiją ir Latviją, aktyviai diegia saugaus kvantinio ryšio technologijas. Lietuva vienintelė iš ES valstybių narių nedalyvauja saugaus kvantinio ryšio tyrimo, diegimo ES projektuose. Nesiimant priemonių, Lietuvos valstybinis ir tarpvalstybinis ryšys būtų nepasirengęs kvantinių kompiuterių skaičiavimų keliamoms kibernetinėms grėsmėms, tai keltų riziką valstybės saugumui.

7. Siūlome patikslinti Plano 6.1 prioriteto „Visų visuomenės grupių atsparumo demografinių ir išorės grėsmių kontekste ugdymas“ 6.1.10 papunktį ir jį išdėstyti taip:

6.1.10.	~~Atnaujinti spaudos prenumeratos pristatymo mechanizmą, pagerinant informacijos prieinamumą regionų gyventojams~~	~~2028 m. II ketv.~~	KM	SM
---------	---	-----------------------------	----	----

	Reglamentuoti valstybės paramos viešosios informacijos rengėjams ir skleidėjams teikimą viešųjų konkursų tvarka per naujai įsteigiamą Medijų rėmimo fondą	2027 m. III ketv		
--	--	-----------------------------	--	--

Lietuvoje šiuo metu taikomas periodinių leidinių pristatymo paslaugos teikimo nuostolių kompensavimo mechanizmas yra pasenęs, neefektyvus ir neatitinka šiuolaikinės žiniasklaidos veikimo principų. Valstybės parama, teikiama ne tiesiogiai viešosios informacijos rengėjams ir skleidėjams, bet periodinių leidinių pristatymo paslaugos teikėjui (AB Lietuvos paštui), riboja konkurenciją, neskatina ieškoti efektyvumo, kokybiško turinio kūrimo ir neatitinka modernios visuomenės informavimo poreikių. Atsižvelgiant į tai, tikslinga atsisakyti šio kompensavimo mechanizmo ir pereiti prie inovatyvesnio bei efektyvesnio modelio – Medijų rėmimo fondo, kuris užtikrintų objektyvią, konkurencingą ir skaidrią paramą žiniasklaidai per viešųjų konkursų sistemą.

Šiuo metu taikoma sistema remiasi principu, kad valstybė dotuoja ne pačius leidinius ar jų turinį, o jų fizinį pristatymą per UPP teikėją – AB Lietuvos paštą. Tokia parama ne tik neskatina žiniasklaidos kokybinės plėtros, bet ir yra neproporcinga realiam informacijos vartojimui. Vadovaujantis RRT turimais duomenimis (žr. lentelę), net ir esant tokiai valstybinei paramai, pristatomų periodinių leidinių kiekiai kasmet mažėja: 2021 m. buvo pristatyta 11,75 mln. vienetų, 2022 m. – 10,52 mln. vnt., o 2023 m. – tik 10,58 mln. vnt. Tuo tarpu kasmet tam skiriama apie 9 mln. eurų iš valstybės biudžeto, o vienam namų ūkiui, kuriam taikoma ši paslauga, tenka vidutiniškai tik vienas pristatomas periodinis leidinys per mėnesį.

Lentelė. AB Lietuvos pašto prašyti kompensuoti nuostoliai periodinių leidinių pristatymą, Eur, RRT priimti sprendimai dėl nuostolių kompensavimo, Eur, periodinių leidinių kiekis, vnt., 2021–2023 m.

Metai	Periodikos nuostoliai pagal LP prašymą	RRT sprendimas dėl periodikos nuostolių	Periodikos kiekiai
2023	9 049 601	8 518 598	10 586 957
2022	8 863 782	9 186 159	10 518 690
2021	7 121 554	7 121 554	11 753 045

Be to, toks finansavimo modelis neatspindi realių žiniasklaidos vartojimo tendencijų. Šiuolaikinėje informacinėje visuomenėje vis daugiau turinio yra skaitoma internetu, todėl valstybės remiama spaudos pristatymo sistema ne tik neatitinka vartotojų įpročių, bet ir trukdo žiniasklaidos sektoriui transformuotis bei prisitaikyti prie skaitmeninės rinkos.

Pereinant prie Medijų rėmimo fondo, valstybės parama būtų skiriama ne spaudos logistikos subsidijavimui, o tiesiogiai viešosios informacijos rengėjams ir skleidėjams pagal konkurencingus, skaidrius ir aiškius kriterijus. Be to dabartinė periodinių leidinių pristatymo subsidijavimo sistema riboja konkurenciją, nes valstybė de facto remia tik vieną paslaugos teikėją – Lietuvos paštą. Tai užkerta kelią inovatyviems logistikos sprendimams, kurie galėtų būti įgyvendinti konkurencinėje aplinkoje. Medijų rėmimo fondo įkūrimas ir kompensavimo mechanizmo atsisakymas leistų žiniasklaidos rinkai veikti lanksčiau, skatintų įvairius alternatyvius spaudos platinimo modelius (pvz., prenumeratos plėtrą, bendradarbiavimą su privačiais kurjeriais, skaitmeninių leidinių populiarinimą).

Per pastaruosius trejus metus periodinių leidinių pristatymo paslaugų nuostoliai **sudarė beveik 25 mln. eurų, kuriuos padengė valstybės biudžetas**. Tačiau, kaip rodo pristatytų leidinių skaičius, ši didelė finansinė injekcija nesukūrė esminės pridėtinės vertės – vartojimo tendencijos nepasikeitė, o pačios spaudos sklaida nepadidėjo. Medijų rėmimo fondo steigimas leistų efektyviau paskirstyti finansavimą, jį nukreipiant į kokybiško žiniasklaidos turinio kūrimą ir visuomenės informavimą, užuot palaikant logistikos sistemą.

8. Siūlome patikslinti Plano 7.3 prioriteto „Valstybės tarnybos ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ 7.7.3 papunktį ir jį išdėstyti taip:

7.7.3.	Parengti ir priimti teisės aktus, užtikrinančius centralizuotą skaitmeninės politikos formavimą, įskaitant skaitmenizacijos (infrastruktūros bei paslaugų) klausimų delegavimą vienai ministerijai, joje sutelkiant visas veiklos sritis ir funkcijas efektyviai skaitmeninei politikai formuoti , politikos įgyvendinimo tvarų finansavimo modelį ir funkcijų dubliavimo panaikinimą	2025 m. IV ketv.	EIM	AM, KAM, LRVK, SM
--------	--	---------------------	-----	-------------------

Vykstant skaitmeninei transformacijai, Lietuvoje nėra vienos institucijos, kuri būtų atsakinga už skaitmenizaciją (angl. *digitalization*) plačiąja prasme, funkcijos priskirtos skirtingoms ministerijoms (EIM, SM, ŠMM), todėl trūksta bendro matymo, centralizuoto politikos formavimo. Kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse, pavyzdžiui, Vokietijoje, vienai institucijai pavesti infrastruktūriniai/tinklų, skaitmenizavimo (DSA, DI, Edge computing ir t.t.), skaitmeninių įgūdžių formavimo klausimai. Pastaruoju metu Europos Sąjungos lygiu kuriami horizontalūs teisės aktai (BDAR, DI aktas, DMA, DSA, Tinklų ir informacijos saugumo direktyva, Kibernetinio atsparumo aktas), kurių įgyvendinimas reikalauja kompleksinio požiūrio, platesnio rato institucijų įsitraukimo ir bendradarbiavimo. Todėl esama institucinė sąranga ne visada efektyviai veikia.

9. Siūlome Plano 7.5 prioritetą „Civilinės saugos ir krizių valdymo sistemos stiprinimas ir plėtra“ papildyti nauju veiksmu:

	Priedangose ir (ar) kitose gyventojų masinio susirinkimo vietose įdiegti viešuosius prieigos taškus (pavyzdžiui WiFi technologiją), kurie leistų krizių ir (ar) ekstremaliųjų situacijų atveju užtikrinti tose vietose esantiems asmenims kalbinio ryšio ir interneto prieigos paslaugas	2026 m. IV ketv.	VRM	KAM, Savivaldybės
--	---	---------------------	-----	-------------------

Siūlymas pateiktas atsižvelgiant į Ukrainoje taikomą praktiką. Priedangose ir (ar) kitose gyventojų masinio susirinkimo vietose įdiegti viešieji prieigos taškai užtikrintų asmenims ryšį sutrikus viešosioms mobiliojo ryšio paslaugoms.

10. Atsižvelgiant į tai, kad geležinkelių transporto sektorius sunkiai atveriamas konkurencijai, kas lėtina junglumo ir efektyvų geležinkelių transporto tinklo išnaudojimą, siūlome Plano 8.2 prioritetą „Transporto sektoriaus plėtra“ papildyti šiais veiksmais:

	Padidinti geležinkelio kelių panaudojimo intensyvumą 15 proc. per artimiausius trejus metus, siekiant priartėti prie Europos vidurkio	2027 m. IV ketv.	SM	
	Didinti geležinkelių transporto konkurencingumą ir užtikrinti, kad geležinkelių infrastruktūra taptų pagrindine krovinių vežimo sektoriaus ašimi	2028 m. III ketv.	SM	

RRT, kaip geležinkelių transporto rinkos reguliuotoja, pastebi, kad ypač svarbu atkreipti dėmesį į esamo geležinkelių infrastruktūros tinklo tinkamą ir efektyvų išnaudojimą, siekiant mažinti neigiamą poveikį aplinkai ir didinant geležinkelių sektoriaus konkurencingumą. Plano priemonėmis siekiama sudaryti sąlygas vidaus vandenų krovinių vežėjų atsiradimui, didinti krovą Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste, padidinti skrydžių kryptį iš/į Lietuvos oro uostus skaičių, tačiau geležinkelių sektoriuje orientuojamasi tik į infrastruktūros plėtrą, pamirštant skatinimo naudoti turimą geležinkelių

infrastruktūra tikslus. Pažymėtina, kad turimais 2023 m. duomenimis Lietuva iš 31 Europos valstybės buvo 25 pagal geležinkelio tinklo naudojimo intensyvumą. Per vieną parą vienam geležinkelio kelio kilometrui tenkantis traukinio kilometrų skaičius buvo 17, tuo tarpu kai Europos vidurkis – 54 traukinio kilometrai tenkantys vienam geležinkelio kelio kilometrui per parą.

11. Siūlome patikslinti Plano 3.5 prioriteto „Žmogaus teisių principais grįstos psichikos sveikatos vystymas ir psichologinei gerovei palankios aplinkos kūrimas“ 3.5.2 papunktį ir jį išdėstyti taip:

3.5.2.	Mažinant žalingą skaitmeninių technologijų, socialinių tinklų poveikį vaikų psichikos sveikatai, teisės aktais įtvirtinti ribojimus dėl ~~mobiliųjų telefonų~~ asmeninių išmaniųjų įrenginių naudojimo bendrojo ugdymo mokyklose ~~pamokų metu~~ , didinti viešųjų interneto prieigos taškų turinio filtravimo veiksmingumą	2026 m. IV ketv.	SAM	ŠMSM RRT
--------	--	---------------------	-----	--------------------

Per 2024 m. RRT karštoji linija www.svarusinternetas.lt gavo 2 177 pranešimus apie internete rastą galimai draudžiamą skleisti arba neigiamą poveikį nepilnamečiams darančią informaciją. Nerimą kelia augantis kibernetinių patyčių skaičius. Atsižvelgiant į tai, kad didžioji dalis patyčių medžiagos yra sukurama mokykloje ar mokyklos teritorijoje, siūlytina papildyti 3.5.2 papunktį – įtraukti papildomą veiklą – didinti viešųjų interneto prieigos taškų turinio filtravimo veiksmingumą mokyklose.

Tarybos pirmininkė

Jūratė Šovienė

Laura Vareikienė, tel. +370 640 78 087, el. p. laura.vareikiene@rrt.lt